

Kúria Gfv. 30.246/2023/11.

Felelősség szerződésen kívül okozott kárért

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

ítélete:

Az ügy száma: Gfv.III.30.246/2023/11.
A tanács tagjai: Dr. Farkas Attila a tanács elnöke
Dr. Gáspár Mónika előadó bíró
Salamonné dr. Piltz Judit bíró
Véghné dr. Szabó Zsuzsanna bíró
Dr. Zumbók Péter bíró
A felperes: felperes1
A felperes képviselője: Dr. Bassola Bálint Ügyvédi Iroda cím1
Az I. rendű alperes: alperes1
A II. rendű alperes: alperes2
A III. rendű alperes: alperes3
Az I. rendű, a II. rendű és a III. rendű alperesek képviselője:
Jádi Németh Ügyvédi Iroda cím2
A IV. rendű alperes: alperes4
Az V. rendű alperes: alperes5
A VI. rendű alperes: alperes6
A VII. rendű alperes: alperes7
A IV. rendű, az V. rendű, a VI. rendű és a VII. rendű alperesek képviselője: Nagy és
Trócsányi Ügyvédi Iroda cím3
A VIII. rendű alperes: alperes8
A VIII. rendű alperes képviselője: Hetényi Ügyvédi Iroda cím4
A IX. rendű alperes: alperes9
A X. rendű alperes: alperes10
A XI. rendű alperes: alperes11
A XII. rendű alperes: alperes12
A IX. rendű, a X. rendű, a XI. rendű és a XII. rendű alperesek képviselője:
Gárdos-Füredi-Mosonyi-Tomori Ügyvédi Iroda cím5
A XIII. rendű alperes: alperes13
A XIV. rendű alperes: alperes14
A XV. rendű alperes: alperes15
A XIII. rendű, a XIV. rendű és a XV. rendű alperesek képviselője: Szecskay Ügyvédi
Iroda cím6
A XVI. rendű alperes: alperes16
A XVI. rendű alperes képviselője: Allen & Overy Kádár Ügyvédi Iroda cím7
A per tárgya: kártérítés
A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes
A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma:
Debreceni Ítéltábla Gf.I.30.030/2023/13. számú ítélet
Az elsőfokú bíróság neve és a határozatának száma:
Nyíregyházi Törvényszék 4.G.40.125/2022/24/I. számú ítélet
Rendelkező rész
A Kúria a felperes előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló
kérelmét elutasítja.
A jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a II. rendű alperesnek 1.270.000 (egymillió-kétszázhetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.
Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] Az alperesekkel szemben az 1/2003/EK Rendelet 11. cikk (6) bekezdése szerint indult eljárás az uniós versenyszabályok megszegése miatt. Az eljárásban az I. rendű alperes jogelődje, a M. (a továbbiakban: I. rendű alperes) és leányvállalatai engedékenységi kérelmet terjesztettek elő, az I-XV. rendű alperesek az engedékenységi követelményeknek megfelelő magatartást tanúsítottak, a XVI. rendű alperes azonban a felelősségét nem ismerte el. Az Európai Bizottság az I-XV. rendű alperesek tekintetében vitarendezési eljárást folytatott le, amelynek eredményeként az AT.39824 számú határozatával megállapította, hogy az I-XV. rendű alperesek - egyebek mellett - a 6 és 16 tonna közötti tömegű és a 16 tonnánál nehezebb tehergépjárművekre vonatkozó árazás és bruttó árak emelése tekintetében tanúsított összehangolt magatartás révén az 1997. január 17-től 2011. január 18-ig terjedő időszakban megsértették az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 101. cikkét és az Európai Gazdasági Térségről szóló Megállapodás 53. cikkét, amely az egységes és folyamatos jogsértés teljes időtartama alatt kiterjedt az EGT egész területére. Erre tekintettel a Bizottság bírságot szabott ki a IV-XV. rendű alperesekre.

[2] A XVI. rendű alperes a vitarendezési eljárásban nem vett részt, ezért a Bizottság vele szemben külön határozatot hozott, amelyben megállapította, hogy az I-XV. rendű alperesek terhére rótt jogsértést a XVI. rendű alperes is elkövette, ezért őt is bírsággal sújtotta. E határozattal szemben a XVI. rendű alperes keresetet terjesztett elő, azt azonban az Európai Unió Törvényszéke a T-799/17. számú ítéletével elutasította. A XVI. rendű alperes a Törvényszék ítéletével szemben fellebbezést nyújtott be az Európai Unió Bíróságára (a továbbiakban: EUB), ahol a jogorvoslati eljárás C-251/22.P. szám alatt folyamatban van.

[3] A felperes főtevékenységként közúti áruszállítást végző gazdálkodó szervezet, amely 2004. június 25. és 2010. július 16. között pénzügyi lízingszerződéseket, illetve tartós bérleti szerződéseket kötött a keresetlevél mellékletét képező listában (a továbbiakban: Járműlista) felsorolt, az alperesek által gyártott kamionokra. A kamionok szállítói nem közvetlenül az alperesek, hanem a kamionok magyarországi székhelyű forgalmazói voltak.

A felperes keresete és az alperesek ellenkérelme

[4] Keresetében a felperes az alperesek egyetemleges marasztalását kérte a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 339. § (1) bekezdése, 344. § (1) bekezdése, továbbá a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 88/A. §-a és 88/C. §-a alapján 7.732.417 forint és 2.090.625 EUR kártérítés, valamint azok járulékai megfizetésében.

[5] Az I-XV. rendű alperesek elsődlegesen a bíróság joghatóságának hiánya miatt a per megszüntetését kérték, érdemi ellenkérelmük a kereset elutasítására irányult.

[6] A XVI. rendű alperes elsődlegesen az eljárás felfüggesztését kérte a C.251/22.P. szám alatt folyamatban lévő jogorvoslati eljárás jogerős befejezéséig. Érdemi ellenkérelme - az I-XV. rendű alperesek által előadott indokok szerint - a kereset elutasítására irányult.

Az első- és a másodfokú határozat

[7] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította.

[8] Ítéletének indokolásában - a joghatóság, az alkalmazandó jog, az elévülés kérdését követően - a keresetet érdemi elbírálása során azt vizsgálta, hogy a kartell-megállapodással érintett gépjárművek beszerzése folytán csökkent-e a felperes vagyona. Kifejtette, hogy a felperes kizárólag abban az esetben minősülhetett károsultnak, ha tényleges kára következett be, önmagában az alperesek árkartelljének érintettjeként kártérítésre nem tarthatott igényt. Sem a hazai ítélkezési gyakorlat, sem az EUB gyakorlata alapján nem minősül kárnak önmagában a harmadik személy felé fennálló fizetési kötelezettség; annak megtérítése akkor kérhető, ha a károsult a fizetési kötelezettségét teljesítette.

[9] A kartelljogi jogsértéssel mint jogellenes magatartással összefüggésben, azzal okozatban álló kár miatti igényérvényesítéshez a felperesnek első lépcsőben azt kellett igazolnia, hogy a kartell-megállapodással érintett gépjárművek beszerzése folytán a vagyonában értékcsökkenés következett be azáltal, hogy az alperesek gépjárműveire kötött lízing- és tartós bérleti szerződések alapján a díjak megfizetésével a gépjárműveket magasabb áron szerezte be, mintha a jogsértés nem következett volna be. Mivel a Tpvt. 88/C. §-ában írt vélelemszabály csupán a jogsértés árra vonatkozó hatását jelöli meg százalékos mértékben, a gépjárművek beszerzési árának 10 %-a automatikusan nem volt megfeleltethető a felperes vagyonában bekövetkezett esetleges értékcsökkenésnek. A felperes kizárólag abban az esetben minősülhet károsultnak, ha tényleges kára következett be. Önmagában az alperesek árkartelljének érintettjeként kártérítésre nem tarthatott igényt.

[10] A bíróság álláspontja szerint ezért a felperes tévesen hivatkozott arra, hogy kára már a kamionokra vonatkozó lízingszerződések megkötésével bekövetkezett.

[11] A kártérítési kereset csak akkor lehetett eredményes, ha a felperes igazolja, hogy ténylegesen milyen kötelezettségeket vállalt, azokat miként teljesítette, ennek során milyen vagyontárgyakat szerzett, illetve azoknak mi lett a sorsa. Ezekre a kérdésekre azonban a felperes kellő tényelődást sem tett, és - bírói felhívás ellenére - nem is bocsátotta rendelkezésre azokat a bizonyítékokat, amelyek alapján e körülmények megállapíthatóak lettek volna, miáltal egyetlen kamion tekintetében sem támasztotta alá az általa teljesített lízingdíjak mértékét.

[12] Rámutatott ezen túl az ítélet, hogy a Járműlista 1-17. alatti soraiban feltüntetett tehergépjárművek tekintetében a nettó vételár nem volt megfeleltethető sem a lízingszerződésben foglalt beszerzési árnak, sem a lízingdíjnak. A szerződés szerint a lízingdíjakat a lízingbeadó egyoldalúan módosíthatta, az a referenciakamat változásával változhatott. A felperes által becsatolt lízingbeadói igazolás csupán arra vonatkozik, hogy az esedékes díjakat megfizette a felperes, de annak összegszerűségére, a szerződés megszűnésének időpontjára, a maradványértékre nem tartalmazott információt, csupán annyit, hogy a kamionokat más társaság szerezte meg. A Járműlista 83-105. soraiban feltüntetett kamionokat ugyan a felperes bérelte, de futamidő nem szerepel a szerződésekben, a kamionokra pedig utóbb a bérbeadótól és a szállítótól különböző jogi személy: a H. Kft. kötött adásvételi előszerződést a felperestől különböző R. Kft.-vel. A fizetési ütemezést és a teljesítést a felperes nem igazolta. A Járműlista 204-223. soraiban foglalt kamionok esetében a felperes szintén csak a szállítási szerződéseket csatolta, továbbá azt igazolta, hogy a lízingbeadó a kamionokat a futamidő lejártát megelőzően a R. Kft. részére értékesítette. A Járműlista 224-243. soraiban feltüntetett kamionok tekintetében a felperes csatolta az adásvételi szerződéseket, valamint azt az igazolást, hogy a lízingszolgáltatás utóbb megszűnt. A Járműlista 244-266. soraiban foglalt kamionok vonatkozásában a lízingszerződéseket, és egy igazolást arról, hogy az esedékes fizetési kötelezettségének eleget tett, de azt nem lehetett megállapítani, hogy milyen összegű lízingdíjat fizetett meg, valamint - a 260., 264., és 265. sorokban szereplő kamionok kivételével - azt sem, hogy mely jogi személy milyen mértékű maradványösszeg megfizetése mellett szerezte meg a kamionok tulajdonjogát. Az esedékes lízingdíjak teljesítésére vonatkozó igazolást az U. Kft. állította ki, amely szervezeti szempontból nem jogutódja a lízingbeadónak. A Járműlista 286-291. soraira vonatkozó bérleti szerződésekből a futamidő és a bérleti díj mértéke nem volt megállapítható. A 286-288. sorokat érintő bérleti szerződéseken nem volt keltezés. A 286. és 287. alatti kamionok törzskönyvei utóbb a R. Kft.-hez kerültek, mint ahogy a 288. és 289. alatti kamionokat is a R. Kft. vásárolta meg. A 290. és 291. alatti kamionok tulajdonjogát szintén nem a felperes szerezte meg, és nem csatolt okirati bizonyítékot a bérleti szerződések teljesítésére sem.

[13] Mindebből következően az elsőfokú bíróság álláspontja szerint egyetlen szerződés esetében sem lehetett megállapítani, hogy a felperes milyen díjakat fizetett meg, és azt sem, hogy megszerezte-e a kamionok tulajdonjogát. Releváns tényállási elem lett volna a kamionok maradványértéke is, hiszen a beszerzési árat és a lízingdíjakat csak a maradványértékek figyelembevételével lehetett volna összevetni, amelyeket a felperes szintén nem igazolt. A bemutatott hiányosságokra az alperesek is hivatkoztak, a felperes mégsem adott elő további tényeket, további bizonyításnak pedig a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 141. § (6) bekezdése, 235. § (1) bekezdése alapján nem volt helye.

[14] Hangsúlyozta végül az ítélet, hogy a felperes a károsulti minőségét nem igazolta, ezért nem merült fel a perben a kár mértékének meghatározása, ez utóbbira tartozóan a károsult és a jogsértésben résztvevők közti információs aszimmetria kiegyenlítésének szükségessége. A kifejtettek szükségtelenné tették a kártérítési felelősség további elemeinek vizsgálatát, így azt is, hogy a lízingszerződésekre kiterjed-e a Bizottság határozata a lízingtárgy tulajdonjogának megszerzése nélkül, az áremelkedés megjelenik-e, és ha igen, hogyan a lízingdíjakban, volt-e a felperes részéről továbbhárítás, valamint a XVI. rendű alperes károkozónak minősül-e.

[15] A felperes fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezéssel támadott részében helyben hagyta.

[16] A jogerős ítélet indokolása elsőként rögzítette, hogy fellebbezés hiányában nem volt tárgya a másodfokú eljárásnak az elsőfokú ítélet keresetet elutasító rendelkezése a XIII., a XIV. és a XV. rendű alperesekkel szemben, továbbá a Járműlista 18-82., 106-203. és 267-285. soraiban feltüntetett DAF típusú kamionok kapcsán. A felperes fellebbezése csupán azokat az elsőfokú ítéleti rendelkezéseket támadta, amelyekkel az elsőfokú bíróság elutasította az I-XII. rendű, és a XVI. rendű alperesekkel szemben a Járműlista 1-17., 83-105., 204-266. és 286-291. soraiban feltüntetett kamionok után 715.489,45 EUR és 7.732.417,3 Ft kártérítés és járulékaiknak megfizetése iránt előterjesztett keresetet. Az ítélet tábla az elsőfokú ítéletet ez utóbbi körben bírálta felül [rég. Pp. 253. § (3) bekezdés], és egyedül abból a szempontból, hogy az elsőfokú helyesen állapította-e meg a felperest terhelő bizonyítás hiányát a károsulti minőségét illetően. Az alperesek fellebbezése (csatlakozó fellebbezése) nélkül nem kellett vizsgálni a másodfokú eljárásban az alperesek joghatósági és elévülési kifogását, és nem kellett állást foglalni a Tpv. 88/C. §-ában foglalt vélelemszabály alkalmazhatóságáról sem.

[17] Az ítélet tábla kiemelte, a felperes az elsőfokú eljárás során még azt állította: azért szenvedett kárt, mert az alperesek versenyjogsértő magatartása miatt 10%-kal emelkedett az általa 2004. június 25. és 2010. július 16. között beszerzett kamionok nettó beszerzési ára. Utalt rá, hogy noha a kamionokat lízingszerződések alapján szerezte be, ez a károsulti minőségét azért nem érinti, mert kára már a lízingszerződések megkötésekor bekövetkezett, illetve mert a nettó beszerzési árakat a lízingdíjak részeként megfizette a lízingbeadóknak. Ennek megfelelően a kárának összegét nem az általa kiegyenlített lízingdíj teljes összegének 10%-ában, hanem csupán a lízingdíjjal közvetlenül rá áthárított nettó beszerzési árak 10%-ában határozta meg.

[18] Mindez az ítélet tábla szerint azt jelentette, hogy a felperes az elsőfokú eljárás során csak azon nettó beszerzési árak után követelt kártérítést, amelyeket a lízingbeadók közvetlenül rá áthárítottak - olyan tényállítása nem volt, hogy az általa megtéríteni kért kár részben abból adódik, hogy a nettó beszerzési árak egy részét esetenként nem ő, hanem leányvállalata, a R. Kft. fizette meg. A felperesnek nem volt olyan kereseti kérelme, amely nem a saját kárának, hanem a R. Kft. kárának megtérítésére irányult; erre vonatkozó új tényállítását, habár korábban is előadhatta volna, és erre alapított új kereseti kérelmét először a fellebbezésében terjesztette elő, ami így a rég. Pp. 235. § (1) bekezdése és 247. § (1) bekezdése alapján nem volt megengedhető. Figyelembevételét ezért az ítélet tábla mellőzte, ami egyben szükségtelenné tette a per tárgyalásának felfüggesztését a Kúria Gfv.VI.30.279/2021/13. számú végzésével kezdeményezett C-425/22. számú előzetes döntéshozatali eljárásra, és nem volt szükség ebben a körben előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére sem.

[19] Következett a felperes irányadó kereseti tényállításaiból és keresetéből az is, hogy a felperes nem a közvetlenül rá áthárított lízingdíj teljes összege után, hanem csak a közvetlenül rá áthárított nettó beszerzési árak után követelt kártérítést. Mindennek a lízingkonstrukció miatt volt jelentősége: a lízingdíj ugyanis nemcsak a lízingbeadó által a szállító részére kifizetett nettó beszerzési ár áthárítására szolgál, hanem tartalmazza a nettó beszerzési ár megfinanszírozásának ellenértékét (kamatát), továbbá a lízingtárgy használatának ellentételezését (bérleti díját) is. A felperes tehát az elsőfokú eljárás során nem követelt kártérítést a lízingdíj ez utóbbi elemeinek megfizetésével kapcsolatos esetleges többletköltségei miatt, kizárólag a lízingdíj egyetlen eleme: a nettó beszerzési ár jogellenesen megemelt részének megtérítését kérte. Ez egyben azt is jelentette, hogy a régi Pp. 247. § (1) bekezdése szerint tiltott keresetváltoztatásnak minősült a fellebbezés arra vonatkozó tartalma, hogy a kartellfelár a lízingdíj valamennyi elemében jelen volt, és a felperes a lízingdíj részbeni megfizetésével alappal követelheti a megfizetett lízingdíjrészrel arányos kartellfelárat. Az elsőfokú eljárásban előterjesztett kereset alapján a lízingdíj részbeni megfizetésével nem lehetett a felperest automatikusan károsultnak tekinteni a megfizetett lízingdíjrészrel arányos mértékben, hiszen e kereset szerint a kartellfelár csak a nettó beszerzési árhoz kapcsolódott.

[20] Ebből következően vizsgálni kellett a perben - idetartozóan a felperesnek igazolni -, hogy a lízingbeadó a megfizetett lízingdíjrészben milyen mértékben hárította át a nettó beszerzési árat, e díjak mekkora tőketartozást fedeztek, mivel az esetleges kartellfelárat a nettó beszerzési ár megtérítésére szolgáló tőketartozás tartalmazhatta. A lízingdíjak részbeni megfizetése esetén igazolni kellett, hogy a megfizetett lízingdíjakból mennyi esett a tőketartozásra, ez pedig attól függött, hogy az érintett lízingszerződések esetén a lízingbeadó milyen törlesztési módszert (pl.: annuitásos, lineáris vagy esetlegesen egyéb elszámolási módot) alkalmazott. Megjegyezte a bíróság, hogy a keresetváltoztatás mindezt feleslegessé tehette volna, hiszen ha a kartellfelár nemcsak a nettó beszerzési árban, hanem a megfizetett lízingdíj valamennyi elemében jelen volt, akkor a lízingdíj részbeni megfizetése esetén - további bizonyítás nélkül - valóban el lehetett volna fogadni azt, hogy a kiegyenlített lízingdíjrész arányos mértékű kartellfelárat tartalmazott.

[21] Az ítéletábla egyetértett az elsőfokú bíróság bizonyítékértékelő munkájával és jogi következtetésével abban, hogy a felperes nem bizonyította, megfizette-e, ha igen, milyen mértékben a kamionok nettó beszerzési árát a lízingbeadók részére, miből következően nem volt megállapítható a keresetében foglaltak szerint a károsulti minősége. Az ítéletábla egyetértett az elsőfokú ítélet indokolásával is, amelynek megisméltése nélkül emelte ki elsőként azt, hogy az alperesek érdemi ellenkérelme miatt bizonyítás nélkül nem lehetett állást foglalni abban a kérdésben, hogy a felperest érte-e, vagy legalábbis potenciálisan érthette-e kár az alperesek versenyjogsértő magatartásával okozati összefüggésben. Ahhoz, hogy a felperes potenciálisan károsultnak tekinthető-e, össze kellett vetni a valós piaci helyzetben kialakult nettó beszerzési árakat azokkal a nettó beszerzési árakkal, amelyek az alperesek versenyjogsértő magatartásának hiányában alakultak volna ki, ezt az összevetést azonban csak akkor lehetett elvégezni, ha a felperes igazolja, hogy mennyi volt a keresetével érintett kamionok valós piaci helyzetben kialakult nettó beszerzési ára, hiszen ez az ár képezte az összevetés egyik oldalát.

[22] Annak bizonyításához ugyanakkor, hogy a felperest potenciálisan érhet-e kár az alperesek versenyjogsértő magatartásával okozati összefüggésben, nem volt elegendő csupán annak igazolása, hogy mennyi volt a keresettel érintett kamionok nettó beszerzési ára, hanem szükséges volt annak bizonyítása is, hogy a felperes ezt a nettó beszerzési árat ténylegesen meg is fizette. Ez pedig nem volt magától értetődő, a felperes ugyanis a keresettel érintett kamionokat kivétel nélkül lízing keretében szerezte be. Amennyiben a valós piaci helyzetben alkalmazott nettó beszerzési árak - a kereseti tényállításoknak megfelelően - az alperesek versenyjogsértő magatartása miatt valóban magasabb összegűek voltak, mint versenyjogsértés nélkül lettek volna, az ebből eredő kár először nem a felperesnél, hanem a valós nettó beszerzési árakat a szállítóknak megfizető lízingbeadóknál keletkezett.

[23] Amellett, hogy a lízing ismert lényege miatt nem lehet vita tárgya, hogy a lízingbeadók az általuk megfizetett nettó beszerzési árakat a lízingszerződések alapján áthárították a felperesre, a másodfokú bíróság leszögezte, a felperest nem önmagában abból érte kár, hogy olyan lízingszerződéseket kötött a lízingbeadókkal, amelyekben a fizetési kötelezettségeinek részeként esetlegesen kartellfelárat is tartalmazó nettó beszerzési árak megfizetésére kötelezte magát. A felperes csak akkor követelhetett kártérítést a lízingszerződések alapján rá áthárított valós nettó beszerzési árakban foglalt kartellfelár után, ha igazolja, hogy a lízingszerződések alapján fennálló fizetési kötelezettségeinek eleget tett. Amennyiben a lízingszerződésből eredő valamennyi fizetési kötelezettségét teljesítette, kifizette a lízingbeadó által rá áthárított nettó beszerzési árat is, miáltal jogosulttá vált arra, hogy a nettó beszerzési ár részét képező esetleges kartellfelárat saját káraként számolhassa el, és megtérítését kérje. Ehhez nem volt szükség a lízingdíj és maradványérték összegének tételes bizonyítására, csupán a lízingbeadó által áthárított nettó beszerzési ár mértékét és azt kellett igazolni, hogy a lízingdíjat és a maradványértéket a felperes maradéktalanul megfizette a lízingbeadónak.

[24] Megjegyezte, hogy ettől eltérő az az esetkör, ha a felperes a lízingszerződés alapján fennálló fizetési kötelezettségeket csupán részben teljesítette, akár a lízingszerződések futamidő előtti megszűnése, vagy amiatt, hogy a fizetési kötelezettségek részét képező maradványértéket nem a felperes, hanem más fizette ki a lízingbeadóknak. Ezekben az esetekben a lízingbeadók által áthárított nettó beszerzési ár mértéke mellett a felperesnek igazolnia kellett, hogy a lízingszerződések alapján pontosan milyen összeget fizetett ki (és ezzel szemben mennyit tett ki a fizetési kötelezettségek azon része, amelynek vagy senki sem tett eleget a lízingszerződések futamidő előtti megszűnése esetén, vagy más személy teljesített a maradványérték más személy által történt kiegyenlítése esetén); bizonyítania kellett továbbá, hogy a lízingdíj általa megfizetett részével milyen mértékű nettó beszerzési árat térített meg a lízingbeadók részére. Ehhez nem volt mellőzhető annak igazolása, hogy a felperes által megfizetett lízingdíjak mekkora kamat-, és mekkora tőketartozást fedeztek, a nettó beszerzési árat ugyanis a felperes csak olyan arányban fizette meg a lízingbeadók részére, amilyen arányban az általa törlesztett lízingdíjrész a tőketartozás fedezetéül szolgált, így a nettó beszerzési ár részét képező esetleges kartellfelár megtérítését is csak ebben az arányban kérhette.

[25] Ismertetett bizonyítási kötelezettségének a felperes csak oly módon tehetett eleget, ha a keresettel érintett valamennyi kamion esetében kiegészíti a tényállításait és azt igazolja is. Le kellett vezetnie és bizonyítania kellett, hogy mikor és milyen feltételek mellett, milyen nettó beszerzési áron kötött lízingszerződéseket a kamionokra, mikor és milyen összegben tett eleget e szerződésekből eredő fizetési kötelezettségeinek, továbbá amennyiben ő fizette ki a maradványértéket is, akkor mikor szerzett tulajdonjogot, amennyiben pedig a lízingszerződésekből eredő fizetési kötelezettségeket részben nem ő teljesítette, akkor az általa teljesített rész milyen összegű volt és mekkora tőketörlesztést tartalmazott [régi Pp. 164. § (1) bekezdése].

[26] A régi Pp. ügyben irányadó 386/A. § (1) bekezdésének a) pontja nem tette ugyan a bíróság feladatává a kiemelt jelentőségű per szabályai szerint a külön kioktatást, az elsőfokú bíróság a 2019. március 26-án kelt G.40.019/2019/8. számú végzésében foglalt felhívással és a 2019. május 6-án kelt G.40.019/2019/13. számú végzésével lényegében tájékoztatást adott a bizonyítási kötelezettségről, a bizonyítandó tényekről és a bizonyítatlanság következményeiről, amelynek a felperes az előzőekben ismertetettek szerint tehetett volna eleget. A felperes e kötelezettségének nem tett eleget, a bíróság felhívására csupán két alkalommal, a G.40.019/2019/12. és a G.40.019/2019/14. számú beadványának mellékleteként csatolt okiratokat, azt azonban továbbra sem fejtette ki, hogy ezen okiratok pontosan miként támasztják alá a kereseti tényállításait, vagyis - egyebek mellett - a nettó beszerzési árak általa állított összegét, és azt, hogy azokat pontosan miként fizette meg a lízingbeadók részére. Tényelődésének hiányosságát az alperesek ellenérveit követően sem pótolta; anélkül állította, hogy eleget tett a lízingdíjak megfizetésének igazolására vonatkozó kötelezettségének, hogy a tényállításait az okiratok értékelésével kiegészítette és megjelölte volna, az okiratok tükrében álláspontja szerint pontosan mikor és hogyan teljesítette a lízingszerződésekből eredő fizetési kötelezettségeit.

[27] A felperes idetartozó tényállítási és bizonyítási nehézségeit illetően a másodfokú bíróság arra mutatott rá, hogy a felperes minderre az elsőfokú eljárás során csupán egyszer, a G.40.019/2019/12. számú beadványában utalt, azonban sem ekkor, sem pedig az elsőfokú eljárás későbbi szakaszában nem állította, hogy a bizonyítási kötelezettségének teljesítéséhez szükséges okiratok már nincsenek a birtokában, mint ahogy nem hivatkozott arra sem, hogy ezeket az okiratokat más forrásból, így a lízingcégektől vagy a számlavezető pénzügyintézetétől nem tudja beszerezni. Ezáltal a felperes saját magát zárta el az Irányelv alapján a Tpvt. és a régi Pp. adta további bizonyítási lehetőségektől, a kartellkártérítési perekben fennálló információs aszimmetria kiküszöbölése érdekében. A bíróság hivatalból nem, csak a felperes indítványára alkalmazhatta a bizonyítékfeltárást a Tpvt. 88/J. §-a alapján, és indítványára lett volna mód a bizonyítékfeltárást eredményével szakértő kirendelésére a felperes által megfizetett lízingdíjak összegének és az abban rá áthárított nettó beszerzési ár mértékének becslése céljából. A felperes mindezt elmulasztotta, szakértő kirendelését nem ezen körülmények vizsgálata céljából indítványozta, hanem arra az esetre, ha az elsőfokú bíróság nem tartaná alkalmazhatónak a Tpvt. 88/C. §-ában foglalt vélelmet.

[28] Hangsúlyozta a másodfokú bíróság, hogy a felperes először a fellebbezésében adta elő álláspontját a keresetleveléhez, valamint a G.40.019/2019/12. és G.40.019/2019/14. számú beadványaihoz csatolt okiratok tartalmáról, hogy pontosan milyen tényeket bizonyítanak, és itt hivatkozott elsőként arra is, hogy az elsőfokú bíróság által évekkorábban kért okiratok nincsenek a birtokában, és azokat más forrásból sem tudta beszerezni, emiatt a fellebbezésében először bizonyítékfeltárást is kért a lízingdíjak megfizetésének és összegének igazolása céljából, majd szakértő kirendelését az általa megfizetett lízingdíjak összegének meghatározására. Kérése és indítványa a régi Pp. 235. § (1) bekezdése szerint elkésztett.

[29] A felperes perbeli mulasztása miatt nem volt elfogadható az Irányelv 17. cikkének (1) bekezdésére hivatkozása sem a terhére rótt bizonyítási kötelezettség túlzott mértéke miatt.

[30] Nem volt helye a perben a régi Ptk. 359. §-a alkalmazásának és a felperes által megfizetett lízingdíjak összegének, valamint az ezen belül rá áthárított nettó beszerzési ár mértékének az általános kártérítés szabályai szerint történő megállapításának. E jogintézmény az Irányelv 17. cikke (1) bekezdés második mondatával összhangban akkor lett volna alkalmazható, ha a kár bekövetkezése bizonyított, annak mértéke azonban a lefolytatott bizonyítás eredményeként nem számítható ki. Nem vehette át annak igazolását, hogy a felperes potenciális károsultnak minősül-e vagy nem, különösen úgy, hogy a felperes nem merítette ki a rendelkezésére álló bizonyítási lehetőségeket.

[31] A kifejtett okok miatt az elsőfokú bírósághoz hasonlóan az ítéletábra is csak a felperes keresetleveléhez, valamint a G.40.019/2019/12. és G.40.019/2019/14. számú beadványaihoz csatolt okirati bizonyítékok értékelésével vizsgálta, hogy a felperes eleget tett-e a lízingszerződések alapján fennálló fizetési kötelezettségeinek, és ha igen, ennek folytán milyen mértékű nettó beszerzési árat fizetett meg a lízingbeadók részére. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság megállapításai a leszállított fellebbezéssel érintett minden egyes kamion tekintetében is helyesek, és azok megisméltése nélkül csupán kiemelte a Járműlista 1-17., 83-105., 204-223., 224-243., 244-266., 286-291. soraiban megjelölt tehergépjárműveket érintő bizonyítékokat és az azokból hiányosan levonható következtetéseket.

[32] Mindebből következően egyetértett az ítéletábra az elsőfokú bírósággal abban is, hogy a felperes egyetlen fellebbezéssel érintett kamion esetében sem igazolta, hogy megfizette a lízingbeadók részére a járművek nettó beszerzési árat, és ha igen, milyen mértékben, ezért nem bizonyította, hogy őt az alperesek versenyjogsértő magatartásával okozati összefüggésben kár érte. Rögzítette ezen túl, hogy nem volt jogszabálysértő a szakértői bizonyítás mellőzése, és nem sérült az elsőfokú ítélettel az indokolási kötelezettség szabálya sem. Az elsőfokú bíróság valamennyi kamion vonatkozásában részletesen megindokolta, hogy melyek voltak azok a tényállítási és bizonyítási hiányosságok, amelyek miatt a keresetet elutasította. Álláspontja abban, hogy mely tényállításokat és bizonyítékokat hiányolta, a határozatának indokolása alapján teljesen egyértelmű: azokat, amelyek alkalmasak lettek volna az ítéletben részletesen felsorolt tényállítási és bizonyítási hiányosságok pótlására.

Felülvizsgálati kérelem, ellenkérelem

[33] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését kérte, a keresetét a II. rendű alperessel szemben elutasító körben kérte, és így kérte elsődlegesen - tartalma szerint közbelső ítélettel - a kártérítési követelése jogalapjának megállapítását, másodlagosan az elsőfokú bíróság utasítását új eljárásra és új határozat hozatalára.

[34] Arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet a régi Ptk. 339. § (1) bekezdésébe, a régi Pp. 3. § (3) bekezdésébe, 163. § (3) bekezdésébe, 164. § (1) bekezdésébe, 206. § (1) bekezdésébe, 221. § (1) bekezdésébe, 235. § (1) bekezdésébe és a 253. § (3) bekezdésébe ütközően jogszabálysértő.

[35] Elsőként az egyenértékűség és a tényleges, hatékony érvényesülés elveinek jelentőségére mutatott rá, majd bemutatta, hogy pénzügyi lízing és operatív lízing típusú lízingkonstrukció keretében szerezte be a kamionokat, amelyek közül csak a pénzügyi lízing keretében fizetendő lízingdíj oszlik tőke- és kamatdíj elemre. Fellebbezésében állította, hogy az általa bizonyítottan megfizetett lízingdíj mind a pénzügyi, mind az operatív lízing esetén tartalmazott kartellfelárat, tehát megfizetésével a felperesnél kár jelentkezett. A másodfokú bíróság tévesen tekintette a fellebbezésben tett állítást keresetváltoztatásnak és tévesen bontotta a lízingdíjat a jogerős ítéletben foglaltak szerint. Pénzügyi lízing esetén bizonyítható a lízingdíjak tőkédíjeleme révén az a másodfokú ítéletben megjelenő elvárás, hogy mennyi volt abban a nettó beszerzési ár törlesztése; ezzel szemben operatív lízing esetén mindezt lehetetlen teljesíteni, mivel ennek nem célja a lízingtárgy tulajdonjogának megszerzése, az operatív lízingdíj tőkédíjelemet, vételárrészletet nem tartalmaz.

[36] A fellebbezésben tett érvelés mellett hangsúlyozta, hogy a perben az alperesek kartellező magatartásával okozati összefüggésben felmerült valamennyi kárának megtérítését követelte.

[37] A másodfokú ítélet a kártérítés jogalapjának fennállását illetően nem az anyagi jogszabályban meghatározott mércét alkalmazta és helytelenül határozta meg a bizonyítandó tények körét [régi Ptk. 339. § (1) bekezdés]; iratellenesen, kirívóan okszerűtlenül értékelte a felperes jog- és tényállításait [régi Pp. 206. § (1) bekezdés]; jogszabálysértően értelmezte meg nem engedett új tényállításként a fellebbezés tartalmát, amely valójában az elsőfokú ítélet jogszabálysértő voltának alátámasztására irányult [régi Pp. 235. § (1) bekezdés]; a fellebbezési kérelem keretein túllépve változtatta meg az elsőfokú ítélet indokolását [régi Pp. 253. § (3) bekezdés]; köztudomású tényeket a felperes hivatkozása ellenére nem vett figyelembe [régi Pp. 163. § (3) bekezdés]; egyes kamionokra vonatkozó bizonyítékok okszerűtlen értékelésével vonta le következtetéseit [régi Pp. 206. § (1) bekezdés]; és nem tartotta be a kereseti kérelem és a fellebbezési kérelem értelmezése során a többen a kevesebb benne foglaltatik elvet [régi Pp. 3. § (3) bekezdés].

[38] Kifejtette, hogy nem egyedül a nettó beszerzési ár rá áthárított részén megjelenő kartellfelárat kérte megtéríteni a keresetében, ezért nem is volt keresetváltoztatás a fellebbezésben tett előadás arra, hogy az egyes lízingdíj, bérleti díj részletek minden díjelemében kartellfelár jelent meg, amelyet kártérítésként érvényesít. Egyebekben annak megállapításához, hogy érte-e kár, nem szükséges meghatározni, hogy mekkora a tényleges piaci ár és a hipotetikus versenyár különbsége, mivel ennek csupán a kár összecszerúsége szempontjából van jelentősége.

[39] A Kúria ítélkezési gyakorlatából következően a kártérítési jog irányadó mércéje az, hogy a kartellfelárral terhelt tényleges piaci ár magasabb, ugyanakkora vagy alacsonyabb-e, mint a hipotetikus versenyár. Amennyiben a piaci ár kartellfelárral terhelt összege alacsonyabb a hipotetikus versenyárnál, vagy ugyanakkora, a vevő a kartelljogi jogsértés eredményeként sem fizetett magasabb árat, ezért nem károsult; amennyiben viszont a kartellfelárral terhelt tényleges piaci ár magasabb a hipotetikus versenyárnál, megállapítható a felperes károsodása. A másodfokú ítélet álláspontjának eredményeként a kár összecszerúsége is a kártérítés anyagi jogi kritériumai közé került, azaz a bíróságok a kifizetett tényleges összeg bemutatását is megkövetelték a felperestől ahhoz, hogy őt károsultnak lehessen tekinteni (Kúria Pfv.20.131/2021/5., EBH2004.1039, EBH2005.1203).

[40] A felperes károsulti minőségéhez egyedül azt kellett vizsgálni, hogy az általa bizonyítottan megfizetett szolgáltatások hipotetikus versenyára magasabb vagy sem a kartellfelárral terhelt tényleges piaci áránál. Mindennek megállapítása konkrét számadatokat, az összecszerúség ismeretét nem igényelte, elegendő volt a két ár közti reláció feltárása. Ugyanebből az okból irreleváns volt az is, hogy mi volt a kamionok későbbi sorsa, illetve hogy mikor és pontosan milyen összeget fizetett a felperes.

[41] A felperest ért kár mértékének, összegének meghatározása szigorúan elválasztandó attól, hogy károsultnak tekinthető-e. Önmagában a kár pontos összegének megállapítása során a felperes oldalán jelentkező nehézségek nem ronthatták le a teljes kártérítéshez való jogát.

[42] A Tpvt. 88/C. §-ából következően, amelyet az ügyben eljáró bíróságok is alkalmazandónak találtak, megállapítható, hogy a kamionok beszerzési árát az alperesek jogsértő magatartása 10%-os mértékben befolyásolta. Ennek megfelelően a lízingdíjak tőkerésze is 10%-kal magasabb lett. Ez a tőkerész, amelyekre a felperes pénzügyi lízingszerződést kötött, a lízingdíjakban értelemszerűen szükségszerűen megjelent, ahogy azt a másodfokú ítélet is kiemelte. A nettó beszerzési ár determinálja a lízingdíj tőkedíjlelemét, egyben ennek alapján árazza a lízingbeadó a kamatdíjlelemet is. Ebből következően a kartellfelár a kamionok kapcsán fizetett lízingdíj minden díjlelemében szükségszerűen megjelent. Függetlenül attól, hogy a lízingdíjrészlet milyen hányada fordítódik tőke és mekkora hányada kamat törlesztésére, megállapítható a felperes kára. A Tpvt. 88/C. §-ában foglalt vélelem okán a tőkedíjlelem megállapíthatóan kartellfelárral terhelt, a kamatdíjlelem pedig evidens és köztudomású módon a lízingtárgy beszerzési árának figyelembevételével kerül meghatározásra, ezért megállapítható a kamat kartellfelárral terhelt jellege is.

[43] Az ítéletábró megállapítása, hogy a felperes keresetében eredetileg csak a nettó beszerzési árakon megjelenő és rá közvetlenül ebben áthárított kartellfelár megtérítését kérte, iratellenes [régii Pp. 206. § (1) bekezdés] és meghaladja a fellebbezési eljárás kereteit is [régii Pp. 253. § (3) bekezdés]. A kereset csupán összecszerűségében és nem a kártétel meghatározása tekintetében hivatkozott a nettó beszerzési árakon megjelenő kartellfelárra, így irreleváns a jogerős ítéletben a tőke-, kamat-díjlelemek megfizetésének arányára vonatkozó megállapítás. A felperes attól függetlenül kérte a kárának megtérítését, hogy a kartellfelárat a lízingbeadó/bérbeadó a lízingdíj/bérleti díj mely költségelemébe építette be, hiszen a felperes az egyes lízingdíj/bérleti díjrészletek megfizetése során a kartellfelárat attól függetlenül megtérítette, hogy éppen melyik díjlelemben jelent meg. A felperesnek abban az esetben kellett volna bizonyítania, hogy az egyes, általa megfizetett lízingdíjakban és bérleti díjakban mekkora volt a rá áthárított nettó beszerzési ár, amennyiben valóban a rá áthárított nettó beszerzési árakon megjelenő kartellfelárat kérte volna megtéríttetni. Abban az esetben azonban, ha a felperes pusztán a megtéríteni követelt kárösszeg tekintetében hivatkozott a nettó beszerzési árakon megjelenő és rá a lízing- és bérleti díjakban áthárított kartellfelárra, míg a megtéríteni követelt kár tekintetében az alperesek kartellező magatartásával okozati összefüggésben álló valamennyi kárának megtérítését követelte, úgy a kereset eredményessége szempontjából nem volt jelentősége, hogy mennyi volt a megfizetett lízing és bérleti díjrészletekben a vizsgált tartozáselem és a kartellfelár.

[44] A felperes keresetében és fellebbezésében azonos tartalommal, az alperesek kartellező magatartásával okozati összefüggésben felmerült valamennyi kár megtérítését kérte, de csak a kamionok nettó beszerzési árán megjelenő kartellfelár erejéig.

[45] Utalt a pénzügyi lízingszerződéseknek a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: régi Hpt.) 2. számú mellékletének I/11. pontjában írt fogalmára. Kiemelte abból a szerződés céljaként a lízingbevevő tulajdonszerzését a futamidő végén, mellyel szemben az operatív, működési lízingnek nem célja a lízingtárgy tulajdonjogának megszerzése, az pusztán a lízingtárgy használatára irányul. A felperes pénzügyi lízingszerződést kötött az 1-17., a 224-243., a 244-265. számú, míg operatív lízingszerződést a 83-105., a 204-223. és a 286-291. számú kamionokra. Utóbbi esetében a lízingbevevő nem finanszíroz tőkerészt, vételárrészletet. A jogerős ítélet erre nem volt figyelemmel, amennyiben azonban tekintetbe vette volna az operatív lízing sajátosságait, az erre vonatkozó keresetet amiatt kellett volna elutasítania, hogy az operatív lízingdíjak nem tartalmazzak vételárrészletet, nem érhette e körben a felperest a kartellfelárral terhelt tőkedíjlelemek megfizetésével kár.

[46] Állította, hogy a jogerős ítélet jogszabálysértően, a régi Pp. 206. § (1) bekezdésébe és a 235. § (1) bekezdésébe ütközően értékelte keresetváltoztatásként, illetve új tényállításként a felperes testvérvállalata, a R. Kft. által elszenvedett károk megtérítésére irányuló fellebbezést. A már ismertetett tartalmú keresetének részét képezte a maradványérték megfizetésével elszenvedett kár is, mert az is kartellfelárral volt terhelt. Az, hogy a felperes a testvérvállalata által elszenvedett kárt érvényesíthette, aktív perbeli legitimációs kérdés volt, amelyről ítélettel kellett dönteni. Fellebbezés e körben a régi Pp. 235. § (1) bekezdésében megengedettek az elsőfokú határozat jogszabálysértő voltának alátámasztására is irányult, amikor tisztázta a felperes és a R. Kft. kapcsolatát és uniós jogi tendenciákat, érveket sorakoztatott fel. A felperes az elsőfokú eljárásban azért nem látta szükségét a testvérvállalatával fennállt kapcsolatát tisztázni, mert a társaságok nevéből és a nyilvánosan elérhető cégszerűségi adatokból egyértelműen megállapítható volt a közös irányítási centrum, a társaságok egyazon gazdasági érdekköre, vagyis, hogy versenyjogi szempontból vállalkozáscsoportot alkotnak.

[47] A másodfokú ítéletnek a tőke- és kamat díjelemre vonatkozó megállapítása azért is jogsértő, mert mindezzel az ítélet tábla túlterjeszkedett a fellebbezési kérelemre, amikor fellebbezés hiányában tért el az elsőfokú ítélettől. A törvényszék ugyanis a lízingdíjak, az ítélet tábla pedig a nettó beszerzési árak megfizetését nem találta bizonyítottnak. Az ítélet tábla ezen túl a keresetet iratellenesen és okszerűtlenül értékelte szűkebben, és további olyan bizonyítandó tények alátámasztásához kötötte a fellebbezés sikerességét, amelyeket a törvényszék az elsőfokú eljárásban nem vizsgált. A felperes a rá áthárított nettó beszerzési árakban megjelenő kartellfelár összegét kérte megtéríteni, függetlenül attól, hogy az a lízingdíj, bérleti díj mely díjelemében jelent meg. Az elsőfokú eljárásban is hivatkozott arra, hogy a kartellfelár a lízingdíj minden elemében jelen van, és pusztán a követelt kártérítési összeg tekintetében releváns a nettó beszerzési ár.

[48] A jogerős ítélet álláspontjától eltérően a felperes károsulti minősége bizonyított abban az esetben is, ha kartellfelárral terhelt lízingdíjrészleteket fizetett meg a lízingbeadónak, még ha a kifizetések összege pontosan nem is bizonyítható. Az ítélet tábla jogellenesen hagyta figyelmen kívül, hogy a lízingdíj tőkeidő elemében tükröződő kartellfelár kihatással van a kamatdíj elemekre, és azok is magasabbak lesznek annál, mint amilyenek az alperesek kartellező magatartásának hiányában lettek volna. A lízingbeadó a dolog beszerzési árát a lízingkulcs, a lízingszorító alkalmazásával növeli meg, és az így kalkulált lízingdíjat fizeteti meg a lízingbevevővel. Mivel a felperes attól függetlenül követelte a kartellfelár megtérítését, hogy azt a lízingbeadó mely költségelembe, a lízingdíj mely részébe építette be, vizsgálendő volt, hogy a nettó beszerzési áron megjelenő kartellfelár hatással volt-e a lízingbeadó árak kialakítására. Mindennek a kártételek - és nem az összecszerűség tekintetében - volt jelentősége.

[49] Köztudomású tény az operatív lízingek esetén, hogy a lízingdíjak nem tartalmazzak tőkeidőelemet, de köztudomású közgazdaságtani evidencia, hogy az operatív lízingdíjak meghatározása során is alapul veszi a lízingbeadó a lízingtárgy beszerzési árát, vagyis az operatív lízing díja is igazodik a lízingtárgy beszerzési árához.

[50] Amennyiben az ítélet tábla mindezt helyesen figyelembe vette volna, vagyis azt, hogy a kartellfelár minden költségelemében megjelenik a lízingdíj, illetve bérleti díj részletnek, úgy bármilyen összegű kifizetés bizonyítása alátámasztotta volna a felperes károsulti mivoltát. A per továbbfolytatásának nem lett volna akadálya, azokat a kérdéseket kellett volna a per további szakaszában tisztázni, amelyeket az ügyben eljáró bíróságok nem vizsgáltak, így a kamionok nettó beszerzési árába beépített kartellfelár kihatását a lízingdíjakra.

[51] A másodfokú ítélet jogellenes bizonyítékértékelő munkája körében arra mutatott rá, hogy az LP2E07/000412 számú és az LP2E07/000529 számú lízingszerződések 3. számú mellékletében világosan szerepel a megfizetendő lízingdíjak maradványérték nélkül számított és a tőketartozás finanszírozására eső része a megjelölt összegekben [nettó 724.320 euró (bruttó 869.184 euró), nettó 517.060 euró (bruttó 620.472 euró)], melyek mellett a kompresszorok értéke töredéket jelenthetett. Tartalmazta továbbá mindkét melléklet az induló részlet, a finanszírozott tőke, a beszerzési ár összegét, az induló részlet és a finanszírozott tőke megállapíthatóan megfelelt a beszerzési árnak, a maradványérték, amely a mellékletekben ugyancsak egyértelműen megjelölt, része volt a tőketartozásnak. Abban az esetben, ha a felperes testvérvállalkozása által elszenvedett kár megtérítését a felperes nem követelhetette, a maradványérték levonható volt a kárszámítás során a beszerzési árból. Ennek eredménye az első szerződés esetén 496.079 euró, a másodiknál 296.678 euró. A kompresszorok ára csak a kárösszegezés szempontjából bír jelentőséggel. A felperes csak akkor nem tekinthető károsultnak, amennyiben a lízingdíjak tőketörlesztőrészlete egyedül a kompresszorok finanszírozására fordítódott. Az indulórészlet és a finanszírozott tőke összegét, amely együtt a beszerzési árnak megfelelt, a B. Zrt. igazolása szerint a felperes maradéktalanul megfizette.

[52] A jogerős ítélet álláspontjától eltérően megállapítható volt tehát a megfizetett lízingdíjakból a tőketartozás finanszírozására eső rész.

[53] Az 1-17. szám alatt megjelölt kamionok tekintetében az ítélet részben értelmezhetetlen okokból értelmezte a keresetet: álláspontjával szemben az, hogy a felperes a kamionok nettó beszerzési árát alacsonyabb összegben vette figyelembe keresetében, mint ami a lízingszerződésekben megjelent, jogszerűen nem lehet a kereset elutasításának oka. Mindez a felperes rendelkezési joga körébe tartozott. A 83-105. számú kamionokat illetően a 93, 95. és a 103. számú kamionok bérletén túl a 87-100., a 102-105. számú kamionok esetében is igazolta a kifizetések teljesítését. Idetartoztak az iratnyilvántartó és iratkísérő lapok, melyek szerint adásvételi szerződés kötése sor került, ami egyúttal a bérleti szerződések megszűnését is jelentette, ezáltal azt, hogy a felperesnek a bérbeadó felé tartozása nem állt fenn. Utalt a bérleti díjjal kapcsolatban már kifejtett köztudomású tényekre, továbbá hogy a jogerős ítélet olyan tény bizonyítását várta el a felperestől, amely számára objektíve lehetetlen volt [régi Pp. 164. § (1) bekezdés]. A bérleti díj mesterséges költségelemekre bontása és vizsgálata nem volt tényállási elem. Ugyanez igaz a 204-223. számú kamionokra. Megjegyezte egyben, hogy téves az a feltételezés, hogy a kamionok tekintetében két és fél éven át kizárólag kamatdíjelemet törlesztett volna.

[54] A 244-266. számú kamionok kapcsán arra hivatkozott, az U. Kft. által kiállított igazolás értékelésével a jogerős ítélet túlterjeszkedett a fellebbezési kérelmen, amikor az igazolás bizonyító erejét kérdőjelezte meg. A vizsgált igazolás a 05C12BP0705190 számú lízingszerződés 3. pontjában írt fizetési kötelezettsége teljesítését alátámasztotta, az ítélet bizonyítékértékelő munkája okszerűtlen.

[55] A 286-291. számú kamionok tekintetében hangsúlyozta, hogy kartellfelárral terhelt bérleti díjat fizetett, ami megalapozza a károsulti minőségét a már ismert köztudomású tények mellett. Utalt egyben arra is, hogy ebben a körben az ítélet az indokolási kötelezettségét is megsértette, amikor kellő indok nélkül nem fogadta el a felperes érvelését, miszerint a bérleti szerződések megkötésének idejére következtetés vonható le a bérleti szerződésekben megjelenő szállítási határidőből.

[56] Álláspontja szerint a régi Pp. 3. § (3) bekezdésében foglaltak szerint a többen a kevesebb benne foglaltatik elv miatt sérült az ügyben, mert nem ronthatta le a felperes kártérítési jogát, hogy egyes kamionok esetén a maradványérték és a kamionok pontos sorsa nem volt ismert. A felperes károsulti minősége szempontjából érdektelen, hogy az egyes kamionokkal mi történt a szerződések lezárása után. A maradványérték és a kamionok sorsa egyedül a kárösszegezés tekintetében bírt jelentőséggel.

[57] Az EUMSZ 267. cikkének alkalmazásával abban a körben jelezte előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének szükségességét, hogy kartell kártérítési perben a vállalkozáscsoport egyik tagja érvényesíthet-e kártérítést a vállalkozáscsoport másik tagja érdekében, ha az uniós joggyakorlat szerint azonos vállalkozáscsoporthoz tartoznak.

[58] A II. rendű alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban fenntartására irányult. Egyetértett a jogerős ítélet indokaival.

A Kúria döntése és annak jogi indokai

[59] A Kúria elsőként rögzíti, hogy a későbbiekben részletezettek szerint a kereset felülvizsgálati eljárásban is irányadó tartalma és a felülvizsgálati eljárásban érdemben vizsgálható jogszabálysértések mellett nem találta indokoltnak, ezért elutasította a felperes kérelmét a felülvizsgálati eljárás tárgyalásának felfüggesztésére és az EUB előtt előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére az uniós jogszabályoknak a vállalkozáscsoport egyik tagját megillető kár más tagvállalkozás által lehetséges érvényesítésének értelmezése iránt [régi Pp. 155/A. § (1)-(3) bekezdés].

[60] A Kúria a jogerős ítéletet a régi Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta, és az ott megjelölt okokból nem találta jogszabálysértőnek.

[61] Előrebocsátja a felülvizsgálati eljárás lényegével és korlátaival kapcsolatban - egyben a felülvizsgálati eljárás kereteinek tisztázásához -, hogy a felülvizsgálati eljárás nem folytatása a jogerős ítélettel befejezett peres eljárásnak. A felülvizgálat a jogerős ítélet, illetve az ügy érdemében hozott jogerős végzés ellen igénybevehető rendkívüli perorvoslat, amiből nemcsak az következik, hogy a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye, és nem lehet tárgya sem olyan tény-, sem pedig jogkérdés, amely a megelőző eljárásban nem merült fel, de következik az is, hogy - ahogy a régi Pp. 272. § (1) és (2) bekezdését, 275. § (1) bekezdését az 1/2016. (II. 15.) PK vélemény értelmezte - felülbírálati jogkörét a Kúria az adott ügyben nem irányadó, három kivételtől eltekintve, a felülvizsgálati kérelem korlátján belül, a törvényes határidőben érkezett perorvoslati kérelemben előadott jogszabálysértések vizsgálatával gyakorolhatja, amennyiben a felülvizsgálati kérelem hivatkozásai megfelelnek a régi Pp. következőkben ismertetett követelményeinek.

[62] A régi Pp. 272. § (1) és (2) bekezdéseiből, 275. § (2) bekezdéséből következően - ahogy azt az 1/2016. (II. 15.) PK vélemény értelmezte - a jogerős ítélet több rendelkezését támadó, avagy több egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozó felülvizsgálati kérelemnek valamennyi hivatkozás tekintetében rendelkeznie kell a törvényben meghatározott, egymással szoros logikai és perjogi kapcsolatban álló kötelező tartalmi kellékekkel. Ezek a támadott határozat, a jogszabálysértés és azzal összhangban a megsértett jogszabályhely megjelölése, a jogorvoslati kérelem indokainak ismertetése és a Kúria döntésére irányuló határozott kérelem. Több jogszabálysértésre alapított felülvizsgálati kérelemnek valamennyi jogszabálysértés tekintetében teljesítenie kell az előzőekben bemutatott tartalmi elvárást, ellenkező esetben a tartalmilag fogyatékos felülvizsgálati kérelmet - vonatkozó részében - a Kúria nem vizsgálhatja érdemben. A tartalmilag hiányos perorvoslati kérelem nem korrigálható utóbb, sem hiánypótlás elrendelésével, sem a felülvizsgálati kérelmet benyújtó kiegészítő nyilatkozatával. A felülvizsgálati kérelemnek a kötelező tartalmi, egyben fogalmi elemekkel a benyújtására nyitva álló határidőn belül kell rendelkeznie. A felülvizgálatot kérő félnek az általa hivatkozott jogszabálysértéssel összefüggésben a megsértett jogszabályhelyet - a régi Pp. 272. §-át 2012. szeptember 1-jei hatállyal módosító, az igazságügyi és közigazgatási tárgyú törvények módosításáról szóló 2012. évi CXVII. törvény 9. §-a és 17. §-a eredményeként a 2012. október 31-e után jogerőre emelkedett határozatok ellen benyújtott felülvizsgálati kérelmek esetében - konkrétan, a jogforrás, a paragrafusszám, az esetleges bekezdések és pontok számának megadásával kell meghatározni, követelmény továbbá az is, hogy az így megjelölt jogszabályhely megfeleljen a jogszabálysértés szöveges körülírásának [1/2016. (II. 15.) PK vélemény 3. pontjához fűzött indokolás].

[63] A fentiekből következő alapvető elvárás egyben a felülvizsgálati kérelemmel szemben - érdemi elbírálásához és eredményességéhez -, hogy hivatkozásai a fenti tartalommal megfeleltethetők legyenek a jogerős ítéletnek: a felülvizsgálatot kérő félnek a felülvizsgálni kért határozat indokaival, érveivel szemben, azok cáfolatára kell az ellenérveit megfogalmaznia. Ebből következik egyben az is, hogy nem fogadható el a felülvizsgálatot kérő fél részéről, amennyiben felülvizsgálati kérelmében csupán visszautal az eljárás korábbi szakaszaiban előterjesztett beadványaira, anélkül, hogy a felülvizsgálati kérelemben érveit a jogerős ítélettel szemben, annak cáfolatára külön - a bemutatott tartalmi kellékkel - kidolgozná.

[64] Jelen ügyben a felülvizsgálatot kérő felperes több körülhatárolható, de részben egymással összefüggő okból: a felperesnek a keresete alapjául tett tény- és jogállításai, a fellebbezésben előadott új tényállítása és a keresetváltoztatás megítélésében, a fellebbezési eljárás keretei és a fellebbezési kérelem értelmezésében, a kártérítés anyagi jogi feltételei és a bizonyítási kötelezettség ennek megfelelő meghatározásában, az indokolási kötelezettség sérelme miatt, végül a köztudomású tények figyelembevételére is kiterjedően a bizonyítási eljárás eredményének értékelése körében támadta a jogerős határozatot. A felülvizsgálati kérelem azonban - a következőkben részletezettek szerint - nem valamennyi ott megjelölt hivatkozás kapcsán tartalmazott a korábban kifejtetteknek megfelelő tartalmú hivatkozást a jogerős ítélet cáfolatára.

[65] Tartalmi hiányossága zárta ki a felülvizsgálati kérelem elbírálását abban a részében, ami a felperes által megjelöltek szerint a „többben a kevesebb benne foglaltatik” elv jogsértő félretételére vonatkozott. A felperes ebben a körben perjogi értelemben - feltételezhetően - a tartalom szerinti elbírálás elvére utalt, de azt a régi Pp. nem az általa megjelölt 3. § (3) bekezdésében (ami a peranyag-szolgáltatás elvét rögzíti), hanem a 3. § (2) bekezdésében nevezi meg. Megjegyzi ugyanakkor a Kúria, hogy a későbbiekben egyéb jogszabálysértés vizsgálatával részleteiben kitér rá: a felperes keresetének egyértelmű tartalma kizárta, hogy a keresetnek a bíróságok a felülvizsgálati kérelemben állított többlettartalmat tulajdonítsák.

[66] A jogerős ítélet a másodfokú eljárásban tiltott keresetváltoztatás szabályának alkalmazásával mellőzte a fellebbezés elbírálását abban a részében, amely a R. Kft. által fizetett lízingdíjakra és a lízingdíj valamennyi elemében jelen lévő kartellfelár, egyben a megfizetett lízingdíjrészszel arányos kartellfelár tekintetében a felperes megállapítható károsodására vonatkozott. Az előzőekben megvalósultnak tekintett, de a másodfokú eljárásban tilos keresetváltoztatás zárta ki az ítélőtábla szerint, hogy a felperest - az elsőfokú eljárásban előterjesztett kereset szerint - károsultnak lehessen tekinteni a lízingdíj részbeni megfizetésével a megfizetett lízingdíjrészszel arányos mértékben. A felülvizsgálati eljárás már ismertett lényege és szabályai szerint ahhoz, hogy a felperes a jogerős ítélet jogszabálysértő jellegét az előző körben kimutassa, a keresetváltoztatás szabályain keresztül kellett érveit megfogalmaznia a jogerős ítélet indokainak cáfolatára. A felperes a felülvizsgálati kérelmében utalt ugyan a kereset alapjául tett tény- és jogállításai tartalomtól eltérő értékelésére, és arra is, hogy nem módosította keresetét a fellebbezésével, a szövegesen így előadott eljárási szabálysértésekkel összhangban azonban elmulasztotta megjelölni a régi Pp. adekvát rendelkezését. A felperes a keresetváltoztatás kérdésében konkrét - álláspontja szerint sérült - jogszabályhelyet egyáltalán nem jelölt meg; sem a régi Pp. másodfokú eljárásra vonatkozó 247. § (1) bekezdésére, sem pedig az elsőfokú eljárás vonatkozó szabályaira, különösen a régi Pp. 146. § (5) bekezdésének a) pontjára nem utalt. A kereset ténybeli és jogi alapjának helytelen azonosítását tekintve pedig egyedül - azonban tévesen - a régi Pp. 206. § (1) bekezdésére hivatkozott, ami a bizonyítékértékelés szabálya. A Kúria mindezek értelmében, a felülvizsgálati kérelem tartalmi hiányosságai miatt nem vizsgálhatta felül a jogerős ítélet jogi álláspontját a másodfokú eljárásban meg nem engedett keresetváltoztatással kapcsolatban. A jogerős ítélet vonatkozó részét tehát a felülvizsgálati eljárásban irányadónak kellett tekinteni.

[67] A fellebbezés a régi Pp. szabályozási rendszerében teljes átszarmaztató hatályú perorvoslat, ezért a felperes álláspontjától eltérően nem vezetett a régi Pp. 253. § (3) bekezdése szerint a fellebbezési eljárás kereteinek megsértéséhez az, hogy az ügyben másodfokon eljáró bíróság maga is értelmezte a felperes kereseti tényállításait.

[68] Megalapozatlanul állította a felperes, hogy az elsőfokú ítélet jogszabálysértő voltának alátámasztásául, ezáltal a régi Pp. 235. § (1) bekezdésében foglaltak szerint megengedett tartalommal tett új tényelőadást a fellebbezésében. A régi Pp. hivatkozott rendelkezése az ott írt első fordulat mellett - tehát azon az esetkörön túl, ha a fellebbezésben előadott új tény vagy új bizonyíték az elsőfokú határozat meghozatalát követően jut a fellebbező fél tudomására - abban a további esetben teszi lehetővé a fellebbezésben új tény vagy új bizonyíték előadását, ha az az elsőfokú határozat jogszabálysértő voltának alátámasztására irányul, és az így újonnan megjelölt tény, bizonyíték előadását tekintve nem mutatható ki mulasztás a fellebbező fél oldalán a régi Pp. 141. § (6) bekezdésében foglaltak szerint. Ez utóbbi feltételt illetően a felülvizsgálati kérelem érvelést egyáltalán nem tartalmazott, maga a felperes sem állította, hogy a jogerős ítélet indokolásában is értékelt körülménnyel szemben - idetartozott az elsőfokú bíróságnak a G.40.019/2019/8. számú és G.40.019/2019/13. számú végzése, és a felperes ennek ellenére hiányzó nyilatkozata, tényelőadása - ne történt volna meg az elsőfokú eljárás során a felperes felhívása a szükséges nyilatkozatai megtételére, és hogy azt ne mulasztotta volna el.

[69] A felperes a hiányzó tényállításait, amelyeket az elsőfokú eljárásban felhívás ellenére sem tett meg, sem a másodfokú eljárásban [rég Pp. 235. § (1) bekezdés], sem pedig a felülvizsgálati eljárásban nem pótolhatta, a felülvizsgálati eljárás már ismertetett korlátai miatt.

[70] Leszögezi a Kúria, hogy az elsőfokú eljárás irataiból kitűnően a felperes jelen ügyben pusztán abból a tényből állította és vezette le a károsodását, hogy az árkartellel érintett tehergépjárművek beszerzésével, ami esetében kivétel nélkül lízingkonstrukcióban valósult meg, nyomban bekövetkezett a kára a vele szemben előírt lízingdíjak alapját jelentő nettó vételár 10%-os mértékében. Nem csak a keresetlevelében nyilatkozott így {2017. július 18-i irat 2.4. pont [22], [23], [25]}, de az ott előadott kereseti érvelését - tényállítását és jogi álláspontját - következetesen fenn is tartotta az elsőfokú eljárás egésze alatt. A 2018. február 8-i iratában is azt hangsúlyozta a versenyjogsértés miatt a közvetett vevőnél jelentkező végső kárra fókuszáltnak, hogy a lízingszerződéssel a felperes az értékesítési lánc utolsó szereplője (közvetett vevő); lízingszerződés esetében is megállapítható a szerződés megkötésével a kár, a piacinál magasabb vételárral (2018. február 8-i beadvány 4.4., 4.5. pontok). Az előzőekkel azonosan nyilatkozott a felperes az elsőfokú tárgyalás berekesztését megelőzően a 2021. december 14-i tárgyaláson, amikor előadta, a szerződéskötés maga kötelmet keletkeztet; a felperes kára nem csak a vagyoni aktívuma oldalán következhetett be, előidézhetette azt a passzívum, vagyis a kötelezettség növekedése.

[71] Az elsőfokú eljárás adataiból kitűnően az alperesek ellenkérelme vetette fel a lízingdíjak megfizetésének kérdését, és a törvényszék erre figyelemmel hívta fel a felperest bizonyítékai benyújtására ebben a körben. A felperes a bíróság felhívására így csatolt bizonyítékokat lízingdíj megfizetésének igazolására, de anélkül, hogy a lízingszerződések teljesítésére vonatkozó adatok ismeretében ő maga a kereseti tényállításait kiigazította és kiegészítette volna. Keresetét a felperes arra, hogy a lízingdíjak - összességükben is megjelölésre váró - megfizetésével érte őt kár, nem alapította és nem is eszerint munkálta ki.

[72] A felperes részéről az elsőfokú eljárásban tett kereseti tényállítás tehát az volt, hogy pusztán a lízingszerződések megkötésével - a lízingbeadók által megfizetett nettó beszerzési ár (77.324.173 forint, illetve 20.906.256 euró) 10%-ában megjelenő (vélelmezett) áreltérítésnek a lízingdíjban is megjelenő továbbhárításával - bekövetkezett a felperes károsodása. Kárát a felperes összecszerülésében a kereseti tényállításaival összhangban így jelölte meg a lízingbeadók által megfizetett nettó beszerzési árak (77.324.173 forint, 20.906.256 euró) felperes felé továbbhárított, a lízingdíjakban megjelenő 10%-os mértéke szerint 7.732.417 forint és 2.090.625 euró összegben.

[73] Az ügyben első- és másodfokon eljáró bíróságok álláspontja szerint - ami markánsan az elsőfokú ítéletben jelenik meg, de kitűnik a jogerős ítélet indokolásából is - elsődlegesen a felperes előzőekben összegzett tényállításai tették megalapozatlanná a keresetet, és emellett értékelték a bíróságok egyben, de csak másodlagos jelleggel, a kereseti tényállításokon túlmenően az elsőfokú bíróság felhívására szolgáltatott bizonyítékokat aszerint, hogy azok igazolták-e a felperes lízingdíjfizetési kötelezettségének teljesítését.

Amellett, hogy a felperes felülvizsgálati kérelmében nem is támadta az ügyben eljáró bíróságok jogi álláspontját abban, hogy önmagában a lízingszerződések megkötése - pusztán a felperes ott előírt fizetési kötelezettsége eredményeként - nem vezetett a felperes vagyonának csökkenéséhez és az általa állított károsodáshoz, a Kúria rögzíti, egyetért az első- és a másodfokú ítélet vonatkozó indokaival. A kár lehetséges eleme a régi Ptk. 355. § (4) bekezdésében tipizáltak szerint a tényleges kár (damnum emergens), az elmaradt vagyoni előny (lucrum cessans) és a már bekövetkezett vagyoni hátrány kiküszöböléséhez, csökkentéséhez szükséges költségek, melyek közül jelen ügyben az első kárelem bírt jelentőséggel. Önmagában a szerződéses fizetési kötelezettség - teljesítés hiányában - nem tekinthető kárnak, nem felel meg a régi Ptk. 355. § (4) bekezdése szerinti kárfogalomnak (Pfv.V.22.189/2017/5.). Az alperesek versenyjogi jogsértése alapján a közvetett vevő, így a felperes is az áreltérítés miatt kialakult magasabb piaci ár tényleges kifizetésével jelentkező, vagyis a károsult vagyonában a magasabb ár teljesítésével bekövetkező csökkenés megtérítésére tarthatott számot. Más jogkérdés kapcsán ugyan, az elévülés vizsgálatával, de szintén a károsult felperesnél bekövetkező vagyonszökkenésnek tulajdonított jelentőséget a Kúria versenyjogi ügyben a Gfv.VII.30.121/2020/13. számú határozatában, az előzőekben értelmezett kárfogalomról pedig a Pfv.V.22.189/2017/5. számú és a Gfv.VI.30.304/2021/6. számú döntéseiben.

[74] Hangsúlyozza a Kúria, hogy a felperes tény- és jogállításainak hibája - hogy pusztán a lízingszerződések megkötésével állította a károsodását - lényegében a Tpv. 2009. június 1-jétől hatályos 88/C. §-ának helytelen értelmezéséből és a lízingkonstrukció fogalmi jegyeinek téves félretételéből, a lízingügyleteknek a kártérítés anyagi jogi szabályaitól elszakított értelmezéséből következett.

[75] A Tpv. 88/C. §-a annak előírásával, hogy a versenytársaknak az eladási árak közvetlen vagy közvetett meghatározására, a piac felosztására, termelési vagy eladási kvóták meghatározására irányuló versenyt korlátozó megállapodásában részes fél ellen indított, bármely polgári jogi igény érvényesítése iránti perben a jogsértésnek a jogsértő által alkalmazott ár mértékére gyakorolt hatásának bizonyítása során - ellenkező bizonyításig - úgy kell tekinteni, hogy a jogsértés az árat tíz százaléknyi mértékben befolyásolta, vélelem alkalmazásával bizonyítási könnyebbséget ad a károsultnak, de csak annyiban, hogy ha igazolja a kartellmegállapodást és abban az alperes(ek) részvételét, továbbá, hogy az alperes(ek) jogsértő magatartásának a felperes vevőként az érintettje, és a jogsértő magatartás az árra hatást gyakorolhatott, a hatás mértékét 10% erejéig a károsultnak nem kell bizonyítania. A vélelmszabály tehát a jogsértés következtében jelentkező áreltérítés mértékére vonatkozik; nem mentesíti a felperest a kártérítés összege szempontjából jelentős körülmények (így az áru mennyisége) és a kár tényleges bekövetkezésének bizonyítása alól sem.

[76] Az alperesek versenyjogsértő magatartásával felmerülő kárként az az ártöbblet értelmezhető volt, amennyivel a jogsértés következtében a közvetlen és a közvetett vásárlóknak többet kellett fizetniük az árkartellel érintett termékért (áreltérítés). Figyelemmel a továbbhárítás ismert és elfogadott versenyjogi intézményére, idetartozóan arra, hogy a jogsértéssel érintett termékek közvetlen vevői - illetve őket követően az értékesítési lánc további vevői - egészen a végső vásárlóig áthárítják a jogsértéssel járó árnövekedést és az értékesítési láncban utolsóként megjelenő közvetett vevőnél jelentkezik a tényleges károsodás, a felperesnek a lízingkonstrukciónak megfelelően azt kellett volna kidolgoznia keresetében - és kárigényét így érvényesítenie -, hogy elsőként bemutatja, az egyes lízingszerződésekben mennyi volt a felperes összes lízingdíjfizetési kötelezettsége, abból mennyi volt a Tpvt. 88/C. §-ában írt vélelemszabály alkalmazásával az a 10%-os rész, ami felfogható volt a felperes lehetséges és maximális káraként a lízingbeadók által megfizetett nettó beszerzési ár 10%-ában feltételezett, a felperesre továbbhárított áreltérítés és a lízingszorzó jelentősége mellett. Ezt követően kellett volna bemutatnia, és igazolnia a lízingszerződések maradéktalan teljesítését a részéről. Amennyiben a felperes kisebb mértékben tett eleget lízingdíjfizetési kötelezettségének, mint az a lízingszerződések szerint kötelezettsége volt, kára a lízingdíjak általa ténylegesen megfizetett mértékének 10%-ában volt ebben az esetben is értelmezhető.

[77] A felperesnek az előzőekben kifejtett érveléssel és tartalommal nem volt keresete. A kereset a felperest a lízingszerződések megkötésével ért kár megtérítésére irányult. A felperes abból, hogy a lízingszerződések teljesítésével, a lízingdíjak megfizetésével - a lízingdíjakban is megjelenő áreltérítés eredményeként - csökkent a vagyona, nem érvényesített kárigényt.

[78] Mindebből következően az ügyben eljáró bíróságok jogszabálysértés nélkül tekintették megalapozatlannak és utasították el a felperes keresetét, melyben a lízingszerződések megkötésével bekövetkezett kára megtérítését kérte.

[79] A jogerős ítéleti döntés eredményeként fel sem merült sem az egyenértékűség, sem pedig a tényleges érvényesülés elvének sérelme, ahogy azt az EUB a Manfredi-, a Courage kontra Crehan-, majd a Kone-ügyben hozott ítéleteiben is értelmezte (C-295/04-C-298/04., C-453/99., C-557/12.). A kartellból eredő kár megtérítésének követelésére vonatkozó jog gyakorlásának feltételeit - amennyiben a károsult a keresetét a kártérítés anyagi jogi feltételeinek megfelelően tartalommal, jelen ügyben a felperes a lízingkonstrukcióra is tekintettel a [73] és a [76] bekezdésben írtak szerint terjeszti elő - a hazai jogrendszer kellően biztosítja; a vonatkozó szabályozás, a bemutatott releváns szabályokon keresztül nem kedvezőtlenebb a hasonló, belső jellegű keresetekre vonatkozó rendelkezéseknél, és nem is teszi lehetetlenné vagy rendkívül nehézé az uniós jogrend biztosította jogok gyakorlását.

[80] A felperes ebben az ügyben gyakorlatilag saját magát zárta el a hatékony jogvédelemtől azzal, hogy keresetét az irányadó szabályozástól és tényállástól elszakítva terjesztette elő.

[81] Megjegyzi egyúttal a Kúria az EUB esetjoga alapján, hogy a tényleges érvényesülés elvéből nem csak a fenti tartalom következik. A EUB kimondta a Manfredi ítéletben azt is, hogy a tényleges érvényesülés elvéből és abból, hogy bármely személy igényelhet kártérítést az olyan szerződés vagy magatartás által okozott kárért, amely alkalmas a verseny korlátozására, az is következik, hogy a károsultak a tényleges kár (damnum emergens) megtérítését kérhetik, követelhetik továbbá az elmaradt haszon (lucrum cessans) megtérítését is.

[82] Hangsúlyos elem még az EUB jelzett ítéletéből, hogy a nemzeti bíróságoknak ügyelniük kell arra - ebben őket az uniós jog sem akadályozza -, hogy az uniós jogrend által biztosított jogok védelme ne járjon az azt élvezők jogalap nélküli gazdagodásával.

[83] A felperes azzal, hogy kárigényét nem a [73] és a [76] bekezdésben részletezettek szerint, vagyis nem az őt ténylegesen ért kár megtérítésére terjesztette elő, a tényleges érvényesülés uniós elvének előzőekben értelmezett tartalmával fordult szembe, végeredményét tekintve maga zárta ki a hazai jogszabályok adta védelem, idetartozóan nem csak a Tpvt. külön szabályai, de a régi Ptk. alapján a teljes kártérítés elve, továbbá az említett uniós elvek hatékony érvényesülését.

[84] Rögzíti végül a Kúria, hogy az előzőekben részletezett indokok szükségtelenné tették egyben a felülvizsgálati kérelemben megjelölt további jogszabálysértések, így a köztudomású tényekre is kiterjedően a bizonyítékok okszerű mérlegelésének, valamint a járművek egy csoportjára nézve a bizonyítékok kapcsán egyben az indokolási kötelezettség teljesítésének vizsgálatát.

[85] A kifejtettek értelmében a Kúria a jogerős ítéletet a régi Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

[86] A felülvizsgálati kérelem eredménytelensége miatt a felperes a régi Pp. 270. § (1) bekezdése szerint irányadó régi Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni a II. rendű alperes jogi képviselőjével felmerült, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdései, 4/A. §-a szerint a kifejtett ügyvédi tevékenységgel arányban, áfával növelt összegben meghatározott ügyvédi munkadíjból álló felülvizsgálati eljárási költséget.

[87] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a régi Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson bírálta el.

A határozat elvi tartalma

Megalapozatlanná teszi az alperesek versenyjogsértő magatartásával okozott kár megtérítésére irányuló keresetet, ha a felperes az őt ért kár bekövetkezését az alperesek jogsértésével jelentkező áreltérítés továbbhárítása miatt pusztán az általa kötött lízingszerződések megkötésében - és nem a lízingszerződések teljesítéséből, nem az emelkedett lízingdíjak megfizetésének tényéből és mértékéből - állítja és vezeti le.

A határozat alapjául szolgáló jogszabályok és joggyakorlat a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (rég. Ptk.) 355. § (4) bekezdés;

a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (Tpvt.) 88/C. §;

Pfv.V.22.189/2017/5., Gfv.VII.30.121/2020/13., Pfv.V.22.189/2017/5., Gfv.VI.30.304/2021/6.

Budapest, 2023. november 21.

Dr. Farkas Attila s. k. a tanács elnöke, Dr. Gáspár Mónika s. k. előadó bíró, Salamonné dr. Piltz Judit s. k. bíró, Véghné dr. Szabó Zsuzsanna s. k. bíró, Dr. Zumbók Péter s. k. bíró